

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มา และความสำคัญของปัญหา

การออกหุ้นเสนอขายต่อประชาชน เป็นวิธีการระดมทุนที่ช่วยให้ภาคธุรกิจมีส่วนของทุนเข้ามาใช้ในการประกอบธุรกิจ และเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กิจการ และในอีกแง่หนึ่งก็ช่วยให้ผู้ลงทุนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานของกิจการ แต่ก็ยังไม่ได้รับความสนใจจากประชาชนมากนักในช่วงแรก ต่อมาเมื่อรัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของภาคเอกชนในการระดมทุนเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาสถาบันการเงินและการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ จึงได้มีการศึกษาถึงโครงสร้างและปัญหาการพัฒนาตลาดทุนอย่างจริงจัง และได้มีการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยขึ้น โดยเริ่มเปิดทำการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2518 มีหลักทรัพย์เข้าทำการซื้อขาย 16 หลักทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยขึ้น เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการระดมและจัดสรรเงินทุนในระยะยาว โดยการออกหลักทรัพย์ต่างๆ ตลาดซื้อขายหลักทรัพย์นี้เป็นตลาดรองที่ใช้เป็นศูนย์กลางในการเสนอซื้อและขายหลักทรัพย์ที่ผ่านการซื้อขายในตลาดแรกซึ่งเป็นตลาดสำหรับหลักทรัพย์ออกใหม่มาแล้ว เพื่อเพิ่มสภาพคล่องและความสะดวกให้แก่ผู้ลงทุนในการซื้อขายหลักทรัพย์ อันเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปนิยมลงทุนในหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น

เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์เป็นส่วนหนึ่งของตลาดการเงิน (Financial Market) ตลาดหลักทรัพย์จึงมีความสัมพันธ์กับภาวะเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศ อีกทั้งในปัจจุบันเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของโลกมีการเชื่อมโยงเกี่ยวพันกันเป็นอย่างมาก จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจต่างๆ และการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วและทั่วถึง โดยเฉพาะภาคการเงิน ตลาดการเงินทั่วโลกมีความสัมพันธ์กันและมีผลกระทบถึงกันยิ่งกว่าภาคเศรษฐกิจอื่น ดังนั้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตลาดการเงินแห่งหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อความเป็นไปของตลาดการเงินอื่นๆ อย่างรวดเร็วจากการที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นตลาดหลักทรัพย์ที่กำลังพัฒนา และเป็นตลาดที่มีความอ่อนไหว เหตุการณ์สำคัญต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของโลก

ประเทศในภูมิภาคเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น ฮองกง และประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยกัน รวมทั้งเหตุการณ์ต่างๆ ภายในประเทศ จึงส่งผลกระทบต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ของไทย ประกอบกับสภาพการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีลักษณะเก็งกำไรค่อนข้างสูง ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มผู้ลงทุนที่มีสัดส่วนการซื้อขายในตลาดมากที่สุด คือ ผู้ลงทุนบุคคล ซึ่งมีสัดส่วนการซื้อขายสูงถึงร้อยละ 70 โดยที่ผู้ลงทุนบุคคลส่วนใหญ่มักมีพฤติกรรมแบบเก็งกำไร ในขณะที่ผู้ลงทุนประเภทบุคคลหรือสถาบันซึ่งลงทุนโดยพิจารณาจากปัจจัยพื้นฐานของหลักทรัพย์และหวังผลตอบแทนในระยะยาวยังมีสัดส่วนไม่มากนัก (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2545: 89)

เมื่อพิจารณาในช่วงตั้งแต่ต้นปี 2535 ตลาดหุ้นมีความเก็งกำไรและการเก็งกำไรสูงมาก ดัชนีราคาหลักทรัพย์อยู่ในระดับ 800 จุดเมื่อสิ้นไตรมาสแรก และแม้จะตกลงมาเหลือเพียง 660 จุดในช่วงพฤษภาคมปี 2535 แต่ก็กลับพุ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงจุดสูงสุดในระดับ 1,700 จุดในเดือนมกราคม 2537 (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2545: 18) แต่เมื่อประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ จึงต้องมีการประกาศลดค่าเงินบาทในเดือนกรกฎาคม 2540 และยังคงลุกลามไปเป็นปัญหาของประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกัน หลังจากช่วงเวลานั้น ตลาดหุ้นไทยได้รับผลกระทบรุนแรงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดัชนีราคาหลักทรัพย์ตกลงมาอยู่ในช่วง 370 จุด โดยมีปริมาณการซื้อขายต่อวันเหลือเพียง 3,000-4,000 ล้านบาท จากที่เคยสูงถึง 8,600 ล้านบาทต่อวัน (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2545: 22) ดัชนีราคาหลักทรัพย์มีความผันผวนเป็นอย่างมาก ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน นอกจากนี้ระยะเวลาทำการของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้กำหนดให้สอดคล้องกับสถานะการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดต่างประเทศทั้งแถบเอเชียและยุโรป คือ รอบเช้า เวลา 10.00-12.30 น. และรอบบ่าย เวลา 14.30-16.30 น. ทำให้ปัจจัยจากภายนอกประเทศส่งผลกระทบต่อดัชนีราคาหุ้นของไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้ลงทุนในประเทศจึงมักจะใช้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศของประเทศที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ และประเทศในภูมิภาคเดียวกันมาอ้างอิงในการซื้อขายหลักทรัพย์

ดังนั้นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ในภูมิภาคเอเชีย เช่น ดัชนี Nikkei ประเทศญี่ปุ่น ดัชนี Hang Seng ฮองกง ดัชนี Straits Times ประเทศสิงคโปร์ เป็นต้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และมีประโยชน์ต่อผู้ลงทุน ในอันที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของดัชนีราคาหุ้น

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาหลักทรัพย์ และใช้ประกอบการพิจารณาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้ดียิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาว่าดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ใดในภูมิภาคเอเชียที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index) โดยดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศที่นำมาศึกษา ได้แก่ ดัชนี Nikkei ประเทศญี่ปุ่น ดัชนี Hang Seng ฮองกง ดัชนี Straits Times ประเทศสิงคโปร์ ดัชนี KLSE Composite ประเทศมาเลเซีย ดัชนี PSI Composite ประเทศฟิลิปปินส์ และดัชนี JKSE Composite ประเทศอินโดนีเซีย

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

ผู้ลงทุนสามารถนำข้อมูลจากดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศ มาใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มการเคลื่อนไหวของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำให้ผู้ลงทุนสามารถปรับกลยุทธ์การลงทุนได้อย่างทันท่วงที และเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ในระยะเวลาของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ในภูมิภาคเอเชีย ใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายเดือน ระยะเวลา 10 ปี 2 เดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2536 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2546 จากศูนย์การเงินและการลงทุน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 ดัชนีราคาหุ้น (Stock Price Index) หมายถึง เครื่องมือทางสถิติที่แสดงการเคลื่อนไหวของราคาหุ้นโดยรวมในตลาดหลักทรัพย์ ถ้าดัชนีมีค่าสูงขึ้นหมายความว่า ราคาหุ้น

ส่วนใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์สูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับราคาหุ้นในวันฐาน และวันที่ผ่านมา ถ้าดัชนีมีค่าลดลงหมายความว่า ราคาหุ้นส่วนใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์ลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับราคาหุ้นในวันฐานและวันที่ผ่านมา

1.5.2 ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ (SET Index) หมายถึง อัตราส่วนระหว่างมูลค่าตลาดรวม ณ วันปัจจุบัน กับมูลค่าตลาดรวม ณ วันฐาน คือ วันที่ 30 เมษายน 2518 ซึ่งเป็นวันที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเริ่มเปิดดำเนินการเป็นวันแรก โดยมูลค่าตลาดรวม หมายถึง ผลบวกของผลคูณระหว่างราคาซื้อขายกับหุ้นสามัญจดทะเบียนทั้งหมดของแต่ละหลักทรัพย์ และจะมีการปรับฐานในกรณีที่มีการอนุมัติหลักทรัพย์ใหม่เข้าตลาด มีการเพิกถอนหลักทรัพย์ออกจากตลาด บริษัทจดทะเบียนเพิ่มหรือลดทุนหรือควบกิจการกับบริษัทนอกตลาดหลักทรัพย์

1.5.3 ดัชนีปิด (Close Index) หมายถึง ดัชนีซื้อขายครั้งสุดท้ายของตลาดใดตลาดหนึ่งในวันทำการวันสุดท้ายของเดือน